

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 7 april 1932 kl. 5 e. m.

*Första kammarens a n d r a tillfälliga utskotts utlåtande, nr 13,
i anledning av väckt motion, I: 58, om föreskrift rörande
sandapparat å motoromnibus, avsedd för passagerar-
trafik.*

Motionen. I en inom första kammaren väckt och till dess *andra* tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 58, har herr *Lindley* hemställt, det riksdagen ville besluta att i motorfordonsförordningen införa en bestämmelse, att motoromnibus, avsedd för passagerartrafik, skall vara försedd med sandapparat, vilken kan skötas från förareplatsen.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Yttranden. Utskottet har lämnat tillfälle att yttra sig över motionen åt Svenska transportarbetarförbundet, Automobilbesiktningsmännens förening och Sveriges omnibusägares riksförbund, och hava dessa sammanslutningars yttranden fogats såsom bilagor vid detta utlåtande.

Utskottet. Såsom framgår av de till utskottet inkomna yttrandena finnes för närvarande icke någon sandapparat, som på ett driftsäkert sätt löst uppgiften att förhindra slirningar eller kastningar av automobiler vid dåligt väglag. Erfarenheten av sandapparater kan vidare för Sveriges vidkommande sägas vara ytterst ringa. Redan med hänsyn till dessa omständigheter kan utskottet icke förorda obligatoriskt införande av sandapparater å motoromnibussar utan hemställer,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 april 1932.

Å utskottets vägnar:

A. J. GRANSTRÖM.

Närvarande: se under utlåtandet nr 8.

SVENSKA TRANSPORT-
ARBETAREFÖRBUNDET

Bilaga.

Stockholm den 26 Februari 1932.

Första Kammarens andra tillfälliga utskott,

Stockholm.

Svenska Transportarbetareförbundet som anmodats avgiva yttrande över av riksdagsman Charles Lindley väckt motion, rörande föreskrifter om sandapparat å omnibuss, avsedd för persontrafik, får i anledning härav vördsamt anföra följande:

Vad angår motionens allmänna syftning, att säkerställa trafiksäkerheten, så förklara vi av helt naturliga skäl vår fulla anslutning härtill, samtidigt som det ger föraren av ett dylikt fordon en känsla av säkerhet, när han vet sig ha ett dylikt trygghetsmoment att tillgå, i sin säkerligen många gånger påfrestande tjänst.

Trots detta mera allmänna omdöme, över den nytta ett bifall till motionen kan komma att medföra, så lär dock olika meningar ändå förefinnas om sandapparats nödvändighet eller icke. Detta kanske mycket beroende på de olika förhållanden under vilket busstrafik försiggår i stad och stadsliknande samhällen och på den rena landsbygden. I städerna äro nog gator och vägförhållanden i allmänhet sådana, att sandapparat kan anses icke vara fullt så behövlig som för den rena landsvägstrafiken eller kombinerande stads- och landsvägstrafiken, där i senare fall den givetvis ur säkerhetssynpunkt har en synnerligen stor mission att fylla.

Denna synpunkt anse vi dock bör ställas vid sidan om det rent allmänna behovet av sandapparat å bilomnibussar, vilka nog på de flesta platser i vårt land ha att taga sig fram på rätt så smala vägar, där vid möte eller annat hinder då vägen är halkig och isbelagd och snökedjor äro av mindre värde som säkerhet, ett utskyfflande av sand framför hjulen skulle vara synnerligen betydelsefull för förekommande av olyckor. Men även för städernas vidkommande kan sandning exempelvis vid hållplatserna genom en dylik apparat vara synnerligen värdefull och förebygga olyckor.

Att som det uppgivits från vissa håll, det icke skulle vara möjligt att hålla en dylik sandapparat i funktion på grund av den smuts som slänges upp under underredet på en omnibuss, lämna vi, med nutidens tekniska möjligheter som hjälp, fullständigt åt sitt värde, och kan vi för övrigt genom vidfogade tidningsurklipp hänvisa till att sandapparat finnes som säkerligen också fungerar.

Med dessa i stort sett av praktiska och allmänmänskliga skäl framförda synpunkter, som avser att ge såväl bussförare som

passagerare och andra vägfärande än starkare trygghetskänsla för förekommande av olyckor under färd med omnibuss, är det vår livliga förhoppning att motionen må vinna riksdagens bifall.

Högaktningsfullt

SV. TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET.

J. A. Mårdh.

AUTOMOBILBESIKTNINGSMÄNNENS
FÖRENING
STOCKHOLM

Till

*Första kammarens andra tillfälliga utskott,
Stockholm.*

Bilaga.

Charles Liddleys motion nr 58 om föreskrift rörande sandapparat å motoromnibus, avsedd för passageraretrafik.

I anledning av utskottets skrivelse av den 30 jan. d. å. i ovan rubricerade angelägenhet får styrelsen för Automobilbesiktningsmännens förening uttala följande:

Styrelsen kan icke dela motionärens uppfattning, att det är att betrakta såsom ett önskemål att sandapparater för omnibussar bleve obligatoriska. Frågan är vida mer komplicerad än vad motionären synes föreställa sig. För det första finnes, styrelsen veterligt, ej någon sandapparat i marknaden, som på ett driftsäkert sätt löst uppgiften, och även om en sådan finnes, är den för sin funktion beroende av, att sanden före användningen undergår en effektiv uttorkning, enär sanden vid kvarvarande fuktighet, "klumpar" sig, så att den ej lämnar apparaten. Då man knappast kan antaga, att denna åtgärd kommer att vidtagas, finnes anledning befara, att även om fordonet är försett med sandapparat, den vid alltför många tillfällen ej kommer att fungera. Men även andra och viktigare skäl tala mot dess obligatoriska införande. Den slirning som föraren vill motverka genom sandning kommer ofta plötsligt och oväntat. På grund härav kommer sandningen för sent, så mycket mer, som föraren under den tid, som slirningen eller kastningen pågår, måste odelat ägna sig åt styrningen och följaktligen ej hinner sätta sandapparaten i funktion, då den som

mest behöves. Motionären synes företrädesvis tänka på slirning i stigningar, men det gives en mängd andra tillfällen, då risken är lika stor. Skola alla dessa fall mötas, måste sandapparaten, praktiskt taget, vara igång hela tiden, vilket å andra sidan förutsätter ett sandförråd av betydande vikt. Jämförelsen med spårvägarna är icke lycklig. Spårvagnarna hava i jämförelse med automobiler lerna mycket långa bromssträckor och på grund av den dåliga friktionen vintertid mellan hjulen och skenorna, blir sandningen ofta en ofrånkomlig nödvändighet.

Styrelsen vill icke förneka, att slirningen vintertid erbjuder stora faror, men desas avlägsnas först om *vägarna* sandas genom vägstyrelsernas försorg.

All erfarenhet ger vid handen, att där trafiken med motorfordon brister i vissa avseenden ur säkerhetssynpunkt där framkomma av sig själv anordningar, som sträva att avhjälpa dessa brister. Så har det gått med vägriktningsvisare, vindrutetorkare, stötdämpare och liknande och så kommer det även att gå med sandapparater, därest de visa sig behövliga. Att göra dem obligatoriska, innan de ens framkommit på marknaden, synes styrelsen föga välbetänt.

Stockholm den 1 mars 1932.

AUTOMOBILBESIKTNINGSMÄNNENS FÖRENING.

Å styrelsens vägnar:

Erland Bratt.

Ordförande.

SVERIGES OMNIBUSÄGARES
RIKSFÖRBUND
STOCKHOLM

Bilaga.

Till

Första Kammarens andra tillfälliga utskott.

Med anledning av att Sveriges Omnibusägares Riksförbund beretts tillfälle att yttra sig över den av Herr Ch. Lindley väckta motionen nr I: 58 om *föreskrift rörande sandapparat å motoromnibus, avsedd för passageraretrafik*, får Riksförbundet härmed anföra följande.

Sandningsapparater finnas i utlandet av olika typer men ha, såvitt Riksförbundet har sig bekant, ännu icke avprovats eller kommit till användning i vårt land. Ehuru en sådan apparat vid vissa tillfällen i halkigt väglag måhända kan vara till hjälp vid manövreringen av omnibussen, så torde dock stundom effekten bliva illusorisk på grund av de högst olika väglag, som en landsväg kan uppvisa och för vilka den erfarne förarens avpassade körsätt bjuder ett säkrare skydd mot olyckshändelser än mekaniska anordningar av olika slag.

Då sandningsapparater ännu endast en kort tid varit i bruk, och då erfarenhet om deras tillförlitlighet helt saknas i vårt land, vars klimat dessutom torde fordra speciella konstruktioner, anser Riksförbundet det icke vara tillrådligt att göra sandningsapparat obligatorisk.

Enär dessutom fara föreligger för att införandet av en säkerhetsapparat för manövreringen, om vars tillförlitlighet i alla situationer betryggande erfarenhet här ännu saknas, i stället för att skänka ökad trygghet kunde, på grund av att föraren förlitade sig på apparaten och rättade sina manövrer därefter, medföra ökade risker,

får Riksförbundet avstyrka bifall till motionen.

Stockholm den 10 mars 1932.

SVERIGES OMNIBUSÄGARES RIKSFÖRBUND.

Nils J. Wickman.
